

Co to właściwie jest ta inflacja?

Inflacja, stopy procentowe, koszt kredytu – w ostatnim czasie wzrosła liczba informacji o spadku wartości złotówki i jego konsekwencjach dla naszych portfeli. W grudniu Główny Urząd Statystyczny podał, że roczny wskaźnik inflacji wyniósł 8,6 proc. Znajomość kilku podstawowych zjawisk ekonomicznych pozwoli lepiej rozeznąć się w sytuacji, a w efekcie podejmować trafniejsze decyzje finansowe. W pierwszej kolejności trzeba zadać sobie pytanie – czym właściwie jest inflacja?

Inflacja to w najprostszym ujęciu proces wzrostu cen produktów i usług w danym okresie. Grudniowy odczyt inflacji oznacza więc, że ceny w ciągu roku wzrosły o 8,6 proc. A dokładnie, że o tyle podrożał stworzony przez GUS koszyk inflacyjny. Opracowuje się go na podstawie analizy cen około 1400 towarów z około 35 tys. punktów handlowych i usługowych. Jest to więc statystycznie uśredniona miara wzrostu cen.

Ogólnokrajowy koszyk inflacyjny jest potrzebny, ponieważ każdy z nas konsumuje inne dobra i usługi. Dlatego w różny sposób odczuwamy wzrost cen. Osoba niepaląca w ogóle nie zwraca uwagi na zmiany cen papierosów, a wegetarianin na wahania cen mięsa. Ale w sytuacji gdy inflacja jest tak wysoka jak obecnie wzrosty cen dotyczą praktycznie wszystkich dóbr.

Kategorie, które najmocniej kształtują poziom inflacji, to przede wszystkim żywność i napoje bezalkoholowe oraz użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii. Stanowią one niemal połowę koszyka dóbr i usług GUS. Duży wpływ na poziom inflacji mają też ceny paliw. Wbrew pozorom nie dotyczą one jedynie kierowców, ale wpływają na koszt transportu wszystkich towarów. Przedsiębiorcy na koniec uwzględniają rosnące koszty w wyższej cenie produktu.

Wzrosty cen napędza również chęć zwiększenia zysków przez sprzedawców, którą z drugiej strony ogranicza rynkowa konkurencja. Ceny zmieniają się więc w różnym tempie i zdarza się, że kiedy jedne towary drożej inne tanieją. Generalnie jednak zwykle przeważają wzrosty

cen, a deflacja, czyli sytuacja, gdy średnie ceny w gospodarce spadają, zdarza się znacznie rzadziej niż inflacja. W Polsce ostatnio mieliśmy z nią do czynienia pod koniec 2016 r., ale poziom deflacji nie przekroczył w tym stuleciu 2 proc.

Ekonomiści twierdzą, że umiarkowana inflacja jest korzystna dla gospodarki. Perspektywa rosnących cen zachęca konsumentów do kupowania tu i teraz. Z kolei wyższe ceny pozwalają w przyszłości osiągać firmom większe przychody, co zachęca je do inwestowania. To samo dotyczy również zadłużenia państwa, dzięki inflacji jest nieco łatwiej wykupić wyemitowane kilka lat wcześniej obligacje. Dlatego też inflację nazywa się czasem „ukrytym podatkiem”. Z drugiej strony eksperci są zgodni, że na wysoką inflację trzeba uważać. Prowadzi ona bowiem do tzw. spirali cenowo-płacowej. Z powodu wyższych cen pracownicy domagają się podwyżek pensji, a sprzedawcy widząc, że klienci mają więcej pieniędzy dalej podnoszą ceny. W skrajnych przypadkach prowadzi ten samonapędzający się mechanizm prowadzi do hiperinflacji i bardzo szybkiego spadku wartości pieniędzy. Z taką sytuacją mieliśmy do czynienia w pierwszej połowie lat 90. XX w., kiedy właściwie każdy Polak został milionerem. Ale nie znaczy to, że staliśmy się bogatsi. Wręcz przeciwnie. Inflacja „zjadła” bowiem oszczędności, zwłaszcza te trzymane w gotówce.

Obecnej inflacji, choć wciąż dalekiej od poziomów hiperinflacji nie należy jednak lekceważyć. Żeby dobrze przygotować się na różne scenariusze wydarzeń, zadbać o swoje oszczędności i uniknąć pułapek związanych ze wzrostami cen, warto zadbać o poszerzenie swojej wiedzy finansowej i ekonomicznej. To na pewno się opłaci.

— — — —
Kampania edukacyjno-informacyjna *Zrozumieć inflację i stopy procentowe* jest organizowana przez Fundację Warszawski Instytut Bankowości we współpracy ze Związkiem Banków Polskich i największymi polskimi bankami – uczestniczy w niej 15 banków i 2 zrzeszenia bankowości spółdzielczej. Jej celem jest przekazywanie klientom w przystępny sposób rzetelnej wiedzy na temat różnic w charakterystyce kredytów hipotecznych o stałej i zmiennej stopie procentowej oraz wpływie inflacji na sytuację finansową gospodarstw domowych.

Więcej informacji o kampanii na stronie www.bankiwpolsce.pl/inflacja, na stronach Związku Banków Polskich i Warszawskiego Instytutu Bankowości oraz w serwisach internetowych banków

